

RECENZÍÓK

Cikkismertetés: A kortársi hierarchiában betöltött szerep és a halandóság kapcsolata

Article review: The relationship between the role in the peer hierarchy and mortality

Ismertető: [Devosa Iván](#)

Doi: [10.58701/mej.16033](https://doi.org/10.58701/mej.16033)

Ismertetett cikk: Almquist, Y. B., Östberg, V., & Modin, B. (2023). Is there a peer status gradient in mortality? Findings from a Swedish cohort born in 1953 and followed to age 67. *European Journal of Public Health*, 33(2), 184-189. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckad030>

Kulcsszavak: gyermekek; társadalmi-gazdasági tényezők; halandóság; medián túlélési idő; kortárs kapcsolatok
Keywords: children; socioeconomic factors; mortality; median survival time; peer relations

ELŐZMÉNYEK

Az alacsonyabb társadalmi-gazdasági helyzethez hasonlóan, az alacsonyabb kortársi státuszú gyerekek általában kevesebb hatalommal, befolyással és erőforrással rendelkeznek, ami rosszabb egészségi állapothoz vezet. A tanulmány célja az volt, hogy megvizsgálják, vajon az alacsonyabb kortársi státusz összefügg-e a korai, bármely okból bekövetkező halálozás fokozott kockázatával.

MÓDSZERTAN

Az adatokat egy 1953-ban, Stockholmban születettekből álló kohorsz tagjaitól gyűjtötték. A kortársi státusz pozíciókat az iskolai osztályon belüli, 13 éves korban végzett kortársi szavazások alapján határozták meg, míg a 14 és 67 év közötti halálozások azonosítására a nemzeti nyilvántartásokat használták. A halálozási arányok és a medián túlélési idő különbségeit a kortársi státusz pozíció

szerint Cox regresszióval és Laplace regresszióval becsülték meg. A kontrollváltozók a következők voltak: nem, iskolai osztálylétszám (13 éves kor), a háztartásban élők iskolai végzettsége (7 éves kor), a háztartásban élők foglalkozása (10 éves kor), családtípus (10 éves kor) és a háztartásban élők közül hányan részesülnek szociális segélyben (0-12 éves kor).

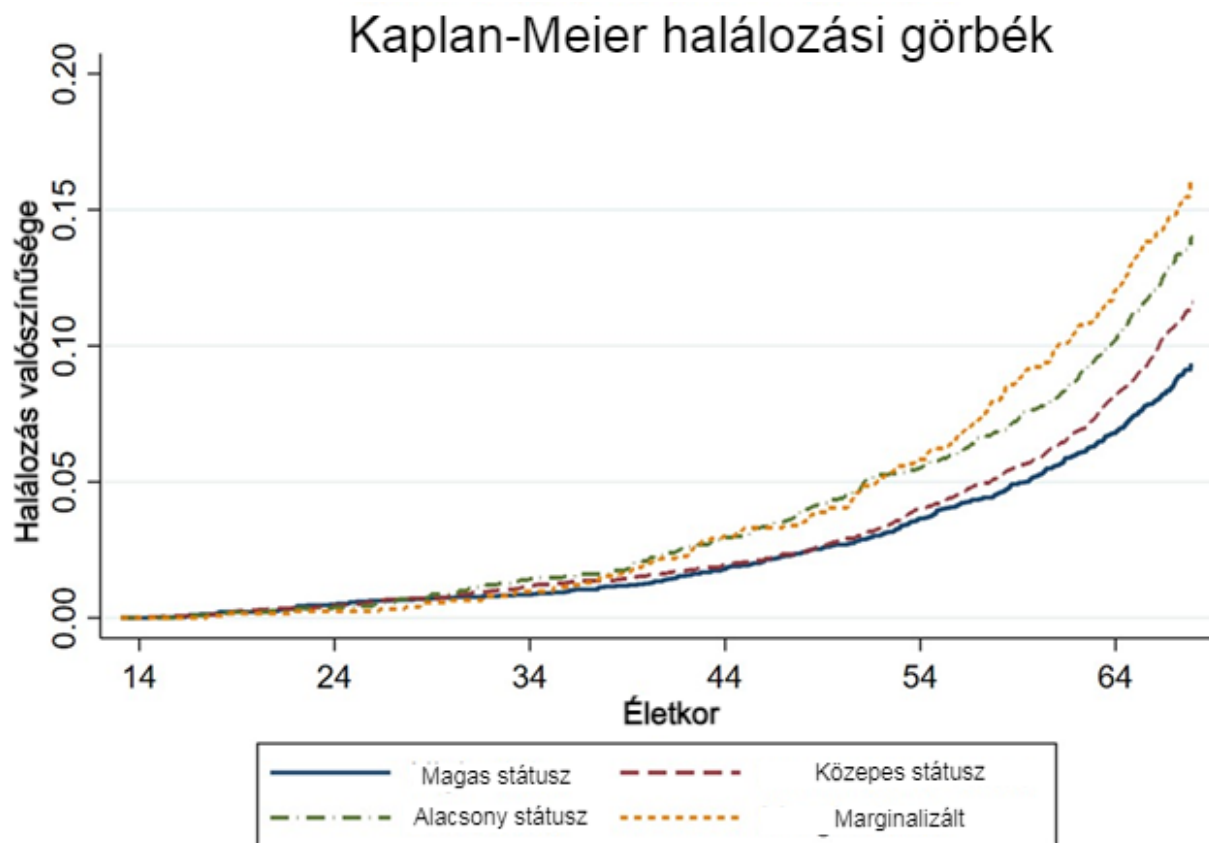
EREDMÉNYEK

Jóllehet a halálozási arányok különbségei nem voltak önmagukban nagyok, azok mégis következetesek és egyértelműek voltak még a gyermekkorban mért társadalmi-gazdasági státusz figyelembevételével is. A medián túlélési idő alapján az elvesztett évek száma fokozatosan nőtt az alacsonyabb kortársi státuszúak esetében, a legmagasabb és legalacsonyabb státuszúak között majdnem 6 év különbséggel. Az 1. ábra az összes halálozási okra vonatkozó Kaplan-Meier-halálozási görbét mutatja be kortárs

státusz szerint: a halálozási valószínűségek meglehetősen hasonlóak a kortárs státusz minden kategóriájában egészen 40 éves korig, amikor a csoportok elkezdnek eltérni egymástól. Ettől az életkortól kezdve és az élet következő évtizedében az alacsony státuszú és a

marginalizált helyzetben lévő egyének görbéi nagyjából párhuzamosan haladnak. Ugyanez érvényes a magas és a közepes státuszú egyénekre is. A 60 éves koron túl a halálozási valószínűségben egyértelmű különbség mutatkozik a kortárs státuszpozíció mind a négy kategóriája között.

1. ábra: Kaplan-Meier halálozási görbék: összhálaózás 14-67 éves korig, n = 12 109 (Forrás: ismertett szakdokumentum)

KÖVETKEZTETÉSEK

A gyerekek kortársi hierarchiában elfoglalt státusza szerepet játszik az egészségi állapotuk és túlélési esélyeik alakulásában, mindez azt jelzi, hogy a pozitív kortársi interakciók elősegítése és a negatív tapasztalatok káros következményeinek mérséklése kiemelt fontosságú.

AJÁNLÁS

A bullying a magyar iskolákban is jelen van, még ha sokszor az elhallgatást is választják megoldásként az intézmények. Hogy ez mennyire káros gyakorlat, arról már számos tanulmány született, ám egy újabb érvet sorakoztat fel ezen kutatás mellett, hogy gyorsan és hatékonyan kell fellépni a kortárs zaklatók ellen.

HIVATKOZÁSOK

Almqvist, Y. B., Östberg, V., & Modin, B. (2023). Is there a peer status gradient in mortality? Findings from a Swedish cohort born in 1953 and followed to age 67. *European Journal of Public Health*, 33(2), 184–189.
<https://doi.org/10.1093/eurpub/ckad030>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Devosa Iván
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, Kecskemét
ivan@devosa.hu

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2024. 06. 10.
Elfogadva: 2024. 06. 11.
Megjelentetve: 2024. 09. 16.

Copyright © 2024 Devosa Iván. Kiadó: Magyar Népegészségügy Megújításáért Egyesület. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licenstszerződés alapján.